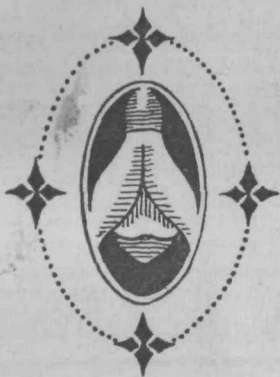

POŠTINA · PLAČANA · V · GOTOVINI ·

Záhřeb

1934-1935

* I * X * X * X * V * I *

· 7f. 9. ·

Vsebina devetega zvezka

	Stran
1. Mara Novakova: Pravljica o petih služabnikih	201
2. Joseph Delmont - Gustav Petrišič: »Doktor Orangutan«	205
3. Adam Milkovič: Pacek. Prigode navihanega kužeta. Za naše najmlajše	207
4. Arnošt Adamič: Koruzni frontnik Sandi. Roman za deco. Ilustriral profesor Mirko Subić	211
5. Čudna jezera	218
6. Doma izdelane igračke. 8. Raca. 9. Lepa jadrnica	219
7. A. D.: Arabska gostoljubnost	219
8. Irma Bajžljeva: Zvončkarji se uče stenografije	220
9. Ukanil ga je	221
10. Koledarske zanimivosti	221
11. Pavle Flerè: Pavliha. Ilustrira prof. Francè Podrekar	222
12. Viktor Pirnat: Šaljiva vprašanja in odgovori	223
13. Zdravko Ocvirk: Veš, mamica. Pesemca	223
14. Vida Hočvarjeva: Kaj moraš storiti?	224
15. Iz mladih peres. Minka S.: Kliče mamó detece... Tihomil: Pismo materi	224
16. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
17. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

**POKAŽITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCEMI
NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO
KROG »ZVONČARJEV«, TEM LEPSA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA
NAŠEGA LISTA!**

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrť leta 750 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Francišksanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin. — Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 36 • ŠTEV. 9

M a j 1 9 3 5

Mara Novakova

Pravljica o petih služabnikih

Nekoč je živela daleč nekje v deveti deželi kraljica, ki je bila zelo hudobna in je ni veselila nobena reč tako, kakor če je mogla prizadejati komu zlo in ga spraviti v nesrečo. Imela je hčerko, ki je veljala v vsej deželi za najlepšo kraljično sveta. A kadar se je oglasil kakšen snubec, ki je slišal o njeni lepoti, mu je kraljica velela izvršiti tako težke naloge, da jih ni mogel opraviti, potem pa mu je za kazen dala odsekati glavo. Mnogo mladeničev je poskusilo svojo srečo, da bi dobili lepo kraljično za ženo, toda vsakemu se je poskus ponesrečil in vsi so izgubili življenje. Kraljica je bila žena brez usmiljenja. Noben snubec je ni ušel živ.

O lepoti njene hčere = kraljične pa je izvedel tudi mladi kraljevič, ki je bival daleč od njene dežele, v drugem kraljestvu. Poprosil je svojega očeta, naj mu dovoli, da tudi on poskusi svojo srečo. Toda oče mu je odvrnil: »Nikar ne hodi, dragi sin, ker utegneš izgubiti svoje življenje!« Princ se je zaradi tega tako razžalostil, da je zbolel in ležal sedem let. Nobeno zdravilo ga ni moglo ozdraviti, nobena stvar več razvedriti. Ko je skrbni oče to videl, si je mislil: če bo šlo tako dalje, bo moj sin umrl. Zato mu je

rekel z otožnim srcem: »Če že mora biti, pa pojdi in poizkusi svojo srečo!«

Princ je odšel in hodil dolgo, čez hribe in doline, skozi temne gozdove, preko velikih rek. Ko je bil že precej blizu svojega cilja, se mu je nekega dne zazdelo, da vidi tam daleč na polju veliko žival, ki leži na travi pod drevesom. Ko pa je prišel bliže, je spoznal, da je to mož, tako debel in okrogel, da je bil bolj podoben majhnemu hribu kakor človeku. Ko je debeluhar zagledal princa, mu je rekel: »Ako potrebuješ koga, da bi ti stregel in pomagal, vzemi mene s seboj!«

»Kaj naj pa počnem s takim debeluhom kakor si ti?« pravi kraljevič.

»To nič ne škodi; če bi bil tudi tisočkrat debelejši, da se le znam pravilno obnašati!« odvrne možak.

Kraljevič ga je res sprejel za služabnika in spremljevalca. Ko sta hodila nekaj časa, sta ugledala drugega moža, ki je ležal na tleh in se z ušesom dotikal zemlje, kakor da nekaj posluša. Princ ga je vprašal: »Kaj pa delaš ti tam?«

»Poslušam,« pravi mož.

»Kaj poslušаш?«

»Vse, kar se godi kjerkoli na svetu; tudi travo slišim rasti.«

»Tedaj pa dobro poslušaj in mi povej«, pravi kraljevič, »kaj se godi na dvoru tiste stare kraljice, ki ima najlepšo hčerko na svetu!«

»Slišim«, pravi mož, »žvenket meča, ki je ravnokar odsekal glavo nemu kraljičinih snubcev.«

»Vidim, da te bom lahko dobro uporabil pri svojem poslu, zato pojdi z menoj,« mu odvrne princ.

Niso hodili dolgo, ko so zagledali dvoje nog ogromnega moža. Te noge pa so bile tako dolge, da niso mogli videti ostalega trupa in so morali hoditi še precej časa, da so prišli do njegovega telesa; od tega dalje pa je bila zopet precej dolga pot do njegove glave.

»O čudol!« vzklikne kraljevič, »kakšna dolga kača pa si ti?«

Dolgi mož pa mu odgovori: »Ako se vzpnem v vsej svoji dolžini, sem trikrat tako visok kakor najvišja gora, kar si jih kdaj videl. Če smem s teboj, ti bom rad služil!«

Kraljevič ga je sprejel in šel s svojimi tremi čudnimi spremljevalci dalje v gozd. Nenadoma je zagledal možička, ki se je sončil v najhujši opoldanski vročini, a je pri tem drgetal od mraza po vsem telesu. Princ ga je vprašal, zakaj ga tako zebe, ko ga vendar obseva vroče sonce s svojimi pekočimi žarki.

Možiček mu je odgovoril: »Leđ in sneg sta zame vročina, ogenj in sonce pa mraz.«

»Ti si čuden človek,« mu reče princ, »toda če nimaš drugega dela, kar pojdi z menoj, potreboval te bom!«

Naslednji človek, ki so naleteli nanj, je stal sredi gozda, stegoval svoj vrat in gledal s hriba na hrib.

»Kaj pa tako gledaš?« ga ogovori princ. »Imam tako ostre oči, da vidim čez hribe in doline, čez gozdove in polja, skratka, čez ves svet.« »Dobro«, mu odvrne princ, »pridruži se nam, zakaj še enega potrebujem za svoje spremstvo!«

Potovali so dalje, ne da bi koga srečali, dokler niso dospeli v mesto, v katerem je živela lepa kraljična. Princ se je napotil naravnost k stari kraljici in ji rekel: »Tukaj sem. Pripravljen sem izvršiti katerokoli nalogo, če dobim potem vašo hčerko za ženo!«

»Dala ti bom tri naloge,« mu reče kraljica. »Najprej mi prinesi prstan, ki sem ga vrgla v rdeče jezero.«

Princ je odšel in povedal svojim spremljevalcem, kakšna je njegova prva naloga. Tisti, ki je videl vsepovsod s svojimi bistrimi očmi, je odgovoril: »Prstan že vidim; na skali, na dnu jezera ležil!« Pa se oglasi velikan: »Posegel bi v jezero, ko bi le videl, kje leži!« V tem pa se je sklonil k vodi debeluhar in jo na mah vso popil, da je od globokega jezera ostala samo prazna dolina. Nato je dolgin samo malo posegel s svojo dolgo roko v dolino, pa je že privlekel prstan iz nje.

Princ ga je takoj nesel h kraljici: »Prstan je pravi, prvo nalogo si dobro rešil. A sedaj je na vrsti druga. Poglej na livado pod mojo palačo! Tam se pase sto mastnih volov, ki jih moraš pojesti pred kosilom. V moji kleti pa je sto sodov vina. Tudi te moraš popiti do večera!«

»Ali smem povabiti kakega gošta, ki bi mi delal družino pri tej pojedini?« povpraša princ.

»Ne več kakor enega!« je trdo in zaničljivo privolila kraljica.

Ko je princ prišel h kraljici, mu je dala še tretjo nalogo, sama pri

Princ je povabil svojega služabnika = debeluha, ki je v najkrajšem času pojedel vse vole in popil vse vino ter si na koncu še obliznil prste.

sebi pa si je mislila: Tvoja glava ne bo dolgo na tvojih ramenih, če se mi le vse posreči! »Nocoj bom pripeljala svojo lepo hčerko v tvojo hišo, da bo sedela pri tebi. Pazi le,

da ne zaspiš. Ko bo ura bila dvajnajst, bom prišla ponjo. Če je ne bo več pri tebi, je konec s tvojim snubljenjem.«

»No«, si je mislil princ, »trefja naloga pa ni tako težka.« Vendar se mu je zdelo, da mora imeti stara kraljica pri tem skrivne načrte, ki mu jih ni marala razodeti. Ko je pripeljala zvečer svojo hčerko k princu, so njegovi služabniki zastražili vso hišo; dolgin se je kar ovil krog in krog nje, debeluh se je vse del pred vrata, poslušач se je vlegel z ušesom na zemljo, bistrovidec pa je prežal s svojimi ostrimi očmi. — Princessa je mirno sedela v sobi ter nemo zrla predse. Princ se je čudil njeni lepoti in ves večer ni zaprl oči. Toda ob enajstih je stara kraljica začarala vse, da so zaspali, in princessa je tisti trenotek izginila. Princ in njegovi služabniki so se zbudili šele četrte ure pred polnočjo, ko je čar izgubil svojo moč. Kako se je princ prestrašil, ko se je zavedel, da je spal, in ko kraljične ni bilo nikjer več. Prestrašen je vzdihnil: »Zdaj sem izgubljen za vedno!« Služabniki pa so tudi zajokali nad nesrečo svojega gospodarja. Tedaj pa pogleda okrog sebe bistrovidec in vzkligne: »Kraljično vidim, kako sedi na neki skali, oddaljeni od tukaj tri sto milj; dolgonogi prijatelj, pomagaj nam! Nekaj korakov boš naredil, pa si pri njej.«

Preden so utegnili ostali okreniti glave, je bil dolgin že pri začarani skali, kjer je pograbil deklico v naročje in jo prinesel nazaj v hišo — baš v pravem času, tik pred polnočjo. Tedaj pa je prišla stara kraljica, veseleč se, da je mladi princ iz-

gubil glavo. Ko pa je proti pričakovanju ugledala svojo hčerko, je rekla: »Tu je nekdo, ki zmore več kakor jaz!« Uvidela je, da princu ne more več braniti svoje hčere, zato je tej pošepetala: »Sramotno je, da so te pridobili služabniki in da si ne moreš izbrati soproga po svoji volji.«

Kraljična pa je imela to slabo lastnost, da je bila zelo ošabna, zato jo je pograbila jeza v taki meri, da je prihodnje jutro dala napraviti grmado iz tri sto voz lesa. Nato je rekla princu: »S pomočjo svojih služabnikov si rešil vse tri naloge. Toda preden se poročim s teboj, mora eden izmed tvojih prijateljev sestiti na grmado in ostati na njej, dokler ne pogori.« Služabniki so se spogledali in rekli: Vsi smo že storili svoje delo, samo zmrznjenec še ne. Posadili so ga na grmado in jo zažgali. Grmada je gorela tri dni, zmrznjenec pa je tako prezebal na njej, da je trepetal ko listič in končno dejal: »Še nikoli v življenju me ni tako zebló kakor te tri dni!«

Toda stari kraljici še vedno ni bilo hudobije dovolj. Skrival je naročila svojim vojščakom, naj princa in njegovo spremstvo dohite na postu v cerkev in naj jih pobijejo. Toda tenkouhec je to slišal. Povedal je princu, da je vzpodbodel konja, prehitel vojake in se poročil s kraljično ter jo odpeljal na svoj dom.

Naslednji dan se je vseh pet služabnikov poslovilo od princa, ki jih je bogato nagradil. Napotili so se zopet po svetu, še dalje poskušat svojo srečo. Princ in kraljična pa sta zadovoljno živela v kraljestvu še mnogo srečnih let ...

»Doktor Orangutan«

V svojem zverinjaku sem spustil orangutane v veliko dvorišče, ki je bilo obdano z visoko ograjo in prepeto z mrežami. V njihovo družbo sem spustil tudi tri tapirje in kopico malih opic, enega škrate makija,* enega zelo mladega malajskega medveda in pritlikavega mošusnega jelena.**

Med vsemi je bil najbolj krotek veliki orangutan. Imel je — bog vedi zakaj — to posebno veselje, da je vse obtipal, obvohal in pregledal. Tapirji in vepri so si to kar najbolj odločno prepovedali, pritlikavi jelen in tudi mladi medved se temu nista upirala, male opice pa sploh ni vprašal za dovoljenje. Te je močni gospod kar zagrabil za kratke zadnje noge, ne meneč se za njihovo kričanje, in jim pregledoval kožo, ušesa, nos in usta. Posebno ga je zanimalo, kaj so nosili drugi v vratnih torbah in po čem jim je dišalo iz ust. Pri tem jim je na široko razprl čeljusti in vtaknil nos v žrelo; ako ga je katera malih opic pri tem ugriznila, jo je seveda nagradil s krepko zaušnico.

S čuvaji se je »Dik« — tako sem bil krstil orangutana — razumel zelo dobro; tudi te je temeljito preiskoval, kadar so prišli na živalsko dvorišče.

Nekega jutra me je silen hrup zvalil z ležišča. Dik si je bil z nekim tapirjem v laseh, ker slednji ni privolil, da bi mu opica s prstom vrtala globoko v ušesu. Boj se je razširil in kmalu so bile opice, male in velike, zapletene med seboj in z drugimi živalmi v splošno ravsanje in kavsanje.

Bič in vodni curki so kmalu vse pomirili, in bojevniki so si potem oblizovali večje in manjše rane.

Najprej sem si moral sam obvezati prste, potem pa sem šel pregledovat svoje varovance. Neki mali gibon*** je dobil tako velike rane, da sem ga moral usmrtiti. Velike opice so si tako raztrgale kožuhe, da smo nekaterim morali zašiti zijajoče rane. Tudi tapirji in ostale živali razen jelena so imele po nekoliko prask.

* Maki je mala žival iz družine polopic

** Mošusni jelen se imenuje po mošusu, ki ga izločajo neke živali iz posebnih žlez

*** Gibon je posebna opica

Pri šivanju in obvezovanju ran se Dik ni ganil od mene. Delal se je sila važnega, me večkrat prijel za roke, gubal svoje že itak dovolj nagubane ustnice in mi ves čas kazal z vsemi štirimi, kako moram stvar napraviti.

Nenadno glasno kričanje za mojim hrbtom je obrnilo mojo pozornost drugam. Videl sem, da se je bil Dik lotil morske mačke. Držal je ragljačo in močno se branečo opico z zadnjima rokama, ji odgriznil obvezo in ji tlačil mokro ilovico v pravkar očiščene rane. S silo smo morali bolnika iztrgati opičjemu zdravniku.

V naslednjih dneh je bil Dik izredno zaposlen. Velike opice so se branile, da bi jih zdravil. Vedno znova ga je bilo treba opozarjati. Najsi so čuvaji še tako pazili, orangutan je često našel priliko, da je ujel kako opico in ji bil za doktorja. Celo mallega medveda se je lotil.

Sprva sem mislil, da je vse skupaj le igra ali nagon posnemanja, a kmalu sem postal drugačnega mnenja.

Dik je zdravil po nekem premišljenem načrtu. Rane je umil z jezikom in mokrimi listi palme betelovega oreha. Okoli dvorišča je raslo različno drevje, tudi grmičje in trava, in nikdar ni Dik za svoja zdravljenja uporabljal drugih rastlin, kakor da je poučen o zdravilnem učinku imenovane palme.

Kako dober zdravnik je postal Dik po svojem nagonu, kaže naslednji dogodek: Nekega dne sem opazil, da sedi »doktor« žalošno na svojem velikem hladu in poveša glavo. Bil je bolan. Potipal sem mu žilo. Roka mu je bila vroča, žila mu je utripala zelo neenakomerno.

»Kaj ti je, Dik? sem ga vprašal. Kakor da me razume, je brž odprl usta; ničesar ni bilo videti. Dali smo mu juhe, ricinovega olja in kodeina.

Ko sem zvečer pregledoval živali, se Dikovo stanje še ni nič izboljšalo. Velel sem ga prenesti v hišo, ker so bile noči na dvorišču hladne.

Ko sem ga večkrat potrkal po prstih in nad njim zakričal, se je spravil za moj hrbet in bil po vsem videzu miren.

Naslednje jutro je Dik izginil iz sobe. Sedel je zunaj na dvorišču, se sončil in si držal obe roki na levem licu. Ko sem stopil bliže, sem z začudenjem opazil, da si je bil pomazal levi del oblčja z mokro ilovico in si z obema rokama tiščal velik kos ilovice na levo spodnjo čeljust, a tudi usta je imel polna zemlje. Žalostno se je ozrl vame, pogledal vprašujoč na moje roke in pričel govoriti, pri čemer mu je ilovica polzela preko čeljusti. Zdaj sem videl, da mu je levo lice otečeno.

Imel je veliko zobno otekline, ki si jo je zdravil z mrzlo ilovico. Čez tri dni si je sam izdrl bolni zob in mi ga ves vesel prinesel pokazat.

Dik si je dosledno preganjal čas s tem, da je iskal bolečine drugih živali. Bil je prvi, ki je spoznal, da je obolela ena od sirot orangutanov, omenjenih že v začetku zgodbe. Jetika. Dik je kakor mati ves dan prenašal malega sem ter tja. Bolnik je iskal toplino in jo je našel ob »zdravnikovem« kuštravem kožuhu. Ko je Dik zapazil, kako dobiva bolnik trikrat na dan zdravila, si je skušal prilastiti steklenico z zdravilom, da bi krmil malega prijatelja. To je postalo usodno. V svoji pregoreči marljivosti je iztaknil nekega dne steklenico s kreolinom. Ker je menil, da je vse, kar je v steklenicah, zdravilo, mu je s silo odprl usta in mu vtil jedko razkuževalno tekočino v goltanec. Pol ure kasneje je bolnik nehal trpeti. Ta dogodek me je spomnil na staro zdravniško šalo: »Operacija je sicer uspela, a bolnik je umrl.«

Eno pa se nikakor ni dalo utajiti: Dik je vselej spoznal, kdaj je kaka žival obolela. Potem se je na vse načine trudil okoli bolnika. Če ni našel drugih zdravil, ga je skušal razvedriti z raznimi šalami. Na čuden način je Dik tudi spoznal, če sem obolen jaz ali kateri strežajev. Ob taki priliki je bil tako zelo pozoren, da smo ga morali siloma goniti od sebe. Čeprav orangutan proti navadi svojih rojakov ni bil niti malo sladkosneden in tudi nikoli ni kradel, sem ga vendar некоč zasačil, ko je baš pogoltnil pest kroglice kinina. Zelo mi je zameril, ko sem mu dal sredstvo za bruhanje in ga ščegetal z dolgim pavovim peresom v goltanec, da sem ga tako prisilil, da je vrgel kroglice iz sebe.

Neki nadležni gost, belgijski trgovec, je некоč skrivaj dal Diku litrsko steklenico araka.* Orangutan se je opil, zbolel, se prekucnil z lončeno skledo z nekega stopnišča in se rnil. Več tednov je bil v življenjski nevarnosti. Globoka rana v prsih, zaradi katere so se vnela tudi rebra, se ni hotela zaceliti. Ginjaivo je bilo gledati, kadar smo ga obvezovali. Vedno je pomagal, kolikor je mogel in znal. S svojimi rjavimi prsti je držal rano razprto, ko smo mu jo čistili. Nikoli ni poskušal gristi in nam je bil hvaležen za postrežbo. Ko si je opomogel, se je takoj jel zopet ukvarjati z drugimi živalmi in pomagal vsem bolnikom.

Dika so spravili v zoo v Rio de Janeiro. Pisal sem ravnatelju zoa, naj da orangutanu mnogo svobode in naj ga pusti v družbi drugih živali, ker je »doktor« Dik za vsak zoološki vrt pravej zaradi tega posebno dragocen, ker vselej opozarja ljudi, kadar kaka žival oboli.

Mojega dobro mišljenega nasveta pa žal niso upoštevali. Zaprli so Dika v kletko in ga pustili samega. Ze po nekolikih tednih je postal otožen in je duševno popolnoma okrnel, ker se ni nihče bavil z njim. Po treh mesecih je umrl; pravili so, da na črevesnem katarju. Jaz pa trdim, da je umrl iz otožnosti!

Na njegovi kletki se je blestela tablica z napisom:

»Pozor! Zelo popadljiv! Grize!«

Ubog! »doktor« Dik, ki ni nikoli niti poskusil koga ugrizniti!...

* Arak je neke vrste žganje

a. milčovič:

pacek

HODIL JE DOLGE URE IN UTRUJEN PRIŠEL ZOPET NAZAJ V MESTO. TU JE ZOPET MISLIL NA TISTO RUMENO HIŠO PA NA GOSPO MARO ... ALI BOM ZMERAJ TAKOLE SAM? V OZKI ULICI JE NENADOMA ZALAJALO NAD NJIM:

»PACEK!«

BRŽ JE POGLEDAL KVIŠKU IN — KOGA JE VIDEL? JEJ, OJEJ — VISOKO NAD NJIM JE SEDELA NA OKNU TISTA BELA, TISTA LJUBKA LILI, S KATERO SE JE BIL ONI DAN IGRAL OKOLI TE HIŠE. O, PACEK SE PRAV DOBRO ŠE VSEGA SPOMINJA!

»DOBER DAN, PUNČARA!« JI PRAVI IN SEDE NA KRAJ CESTE. »O KAKO SI VISOKO!«

»MLADIČKE SVA DOBILA!« PRAVI ONA NAZAJ.

»KAKO?« JE VPRAŠAL PACEK SPODAJ.

»I NO,« JE PONOVILO NESTRPNO ONA NA OKNU, »MLADIČKE SVA DOBILA, MLADIČKE!«

»KAKŠNE MLADIČKE?« JE SPET VPRAŠAL NEIZKUŠENI PACEK.

»CIN CIN«, JE STRESLA ONA S KRAGULJČKI, »MAJHNE PSIČKE!«

HM! JE PREMIŠLJEVAL PACEK SPODAJ: MLADIČKE SVA DOBILA! LEPA REČ! ČEMU NAMA LE BODO! ZDAJCI JE VESELO PRI TEKLA PO STOPNICAH LILI.

»KJE PA HODIŠ?« GA JE NAJPREJ OKREGALA. »DNEVE IN DNEVE SEM PRESEDELA TU GORI NA OKNU, POVSOD SEM TE ISKALA, PA NIKJER TE NI BILO, GRDAVS! KJE PA SI SE POTEPAL?«

»PO MOROSTU. TAK KAJ IMAŠ GORI?«

»MLADIČKE. OH, KAKO SO SRČKANI!« JE NAGNILA KUŠTRAVO GLAVICO. KAKOR ONI DAN, KO STA SE IGRALA TOD OKOLI.

»KOLIKO PA JIH JE?« JE VPRAŠAL ZDAJ RESNEJE PACEK.

»ŠEST.«

»SAMO ŠEST?« SE JE NALAŠČ ZAČUDIL ON. POTEM SE JE DOMISLIL TISTEGA BULDOGA, KI JE BIL BREZ GOBCA, BREZ UHLJEV IN REPA, PA JE HITRO DOSTAVIL: »ALI IMAJO VSI REPE?«

»VSI.«

»PA UHLJE?«

»I SEVEDA!«

»ČAKAJ, PRIPELJEM JIH NA HODNIK!« JE REKLA LILI IN STEKLA PO STOPNICAH. MALO NATO JE SLIŠAL PACEK ZGORAJ NA HODNIKU ŽIVAHNO BEVSKANJE. POTEM JE ZAGLEDAL LILI, KI JE OBSTALA NAD STOPNICAMI.

»ZDAJ PA LE PREVIDNO, OTROČIČI!« JE REKLA, »DA SE KDO NE ZVRNE!«

POČASI JE STOPALA OD STOPNICE DO STOPNICE, ZA NJO PA SE JE PREVRAČALO IN KOTALILO VSEH ŠEST MLADIČEV. ŠTRBUNK — ŠTRBUNK! JE ODMEVALO PO HODNIKU — RES, TAKO SRČKANI SO BILI! ŠE PACEK SE JIH JE RAZVESELIL.

»ČAKAJ NO,« JE DEJAL NAJMANJSEMU V SKRBEH, »PA MENDA NISI BREZ NOG, KO SE KAR PO TREBUHU KOTALIŠ!«

»OH, SAJ PRAVIM!« SE JE JEZILA LILI, »KAKŠNE KRIŽE IMAM S TEMI SMRKAVCI!« SPODAJ JIM JE POKAZALA PACKA IN DEJALA: »TO JE PA, VIDITE, OTROČIČI, TO JE — HM, GOSPOD PACEK JE TO.«

»KAKŠEN GOSPOD!« SE JE BRANIL PACEK, KAR NERODNO MU JE BILO. »SAJ VIDIŠ, DA IMAM ŠTIRI NOGE!«

MLADIČKI PA SO MU VSI HKRATI POMIGALI S KRATKIMI REPKI IN SE MU DOBRIKALI: »GO-GO... PA-PA...« SO JECLJALI, TUDI LIZALI SO GA. EDEN PA GA JE ZA UHELJ UGRIZNIL IN DRUGI ZA REP.

»O LE POČASI, FRKOLINI!« SE JE ODMIKAL PACEK, »POJESTI SE PA ŠE NE DAM. ČAKAJ NO,« JE HLASTNIL NATO K NAJMANJSEMU IN GA NARAHLO PRIJEL Z ZOBMI OKOLI TREBUŠČKA, POTEM GA JE DVIGNIL, NATO PA HITRO ODPRL GOBČEK, DA JE SIROMAK ZVIŠKA TELEBNIL NA TRDA TLA: ŠTRBUNK! JE ZABOBNELO. UBOŠČEK SE JE POSTAVIL NATO NALAAŠ ŠE NA GLAVO IN POBRICAL S KRATKIMI NOŽICAMI. JOKAL PA NI, KAJ ŠE! PACEK JE ZGRABIL ZDAJCI ŠE DRUGEGA IN GA DVIGNIL.

»GLEJ, MAMICA, KAKO SEM VELIK!« JE VZKLIKNIL TA VESEL, NATO PA TELEBNIL NA TREBUŠČEK IN ŽALOSTNO ZAJOKAL. POTEM SE JE SKRIL K DOBRI MAMICI.

»BEV-BEV-BEV,« SE JE KREGAL NA POREDNEGA STRICA IN SE PREVIDNO SKRIVAL ZA MATERJO.

»RRRRR — HAM!« JE HLASTNIL ZA ŠALO PACEK. »SMRKAVEC, POHRUSTAL TE BOM!« IN JE ZINIL ŠIROKO, ZELO ŠIROKO. POTEM GA JE PRIJEL ZA UHELJ IN VLEKEL MALEGA NEPRIDIPRAVA IZPOD SKRIBNE MAMICE. PA SO MU NJEGOVI MALI BRATCI KAR

PRECEJ PRITEKLI NA POMOČ. V STRAHU SO JOKALI IN VLEKLI NESREČNEGA BRATCA ZA REP. EDEN GA JE VLEKEL NAZAJ ZA DLAKO IN DRUGI ZA NOGO. PA JE PRETKANI PACEK NAENKRAT IZPUSTIL UHELJ, DA SO POPADALI VSI HKRATI PO TLEH IN PO KOTEH, EDEN SE JE ZNAŠEL PRAV PRED HIŠNIM PRAGOM.

»KAM PA SE TI TAKO MUDI?« JE DEJAL PACEK.

MORDA BI SE TAKOLE IGRALI ŠE NAPREJ, DA NI ZDAJCI PRISOPIHALA PO STOPNICAH DEBELA GOSPA.

»ALI MI GREŠ, MRCINA!« JE DEJALA PACKU IN MU PONUDILA ČEVELJ. IN JE ŠEL.

ŽALOSTNA JE POGLEDOVALA ZA NJIM LILI .

»PA ZBOGOM, PUNČKA!« JI JE DEJAL PACEK, POTEM PA ŠKILJAVO POGLEDAL MALEGA SMRKAVČKA NA PRAGU, KI JE VES PRESTRAŠEN ČEPEL V MAJHNI LUŽI. »TI BOŠ PA UTONIL! RRRRR,« JE NALAŠČ ZASKRIPAL Z ZOBMI, DA JE LUŽA PRI PRIČI POSTALA SE VEČJA.

POTEM JE HITRO ODMAKNIL ZADNJI KONEC, KATEREGA JE RAVNO HOTELA S PALICO POTIPATI NEPRIJAZNA GOSPA, IN STEKEL NA ULICO. TU SE JE OZRL NA LEVO IN DESNO IN ODHLAČAL DALJE...

KMALU SE JE ZNAŠEL PRED SIVIM, VISOKIM POSLOPJEM. TU SO STALI V RAVNI VRSTI SVETLI AVTOMOBILI, ČRNE KOČIJE, AVTOBUSI IN TRAMVAJI. OD ČASA DO ČASA JE IZZA POSLOPJA VESELO ZABRLIZGALO: UUUU — UK! POTEM SE JE USULO NA ULICO MNOGO LJUDI S KOVČEGI, KOŠARAMI IN VELIKIMI ZA VOJI. TAM SO SE NEKATERI POZDRAVLJALI, SI STISKALI ROKE, DRUGI PA KAR HITRO ZLEZLI NA TRAMVAJE IN NEKATERI NA AVTOMOBILE.

POČASI SE JE ZMUZNIL PACEK MIMO LJUDI, STEKEL PO TLA KOVANEM HODNIKU IN OBSTAL PRED ČUDNO POŠASTJO: ČRNA JE BILA, DIMNIK JE IMELA IN SPODAJ KOLESA, VELIKA KOLESA.

IZ DIMNIKA SE JE KADILO, TUDI IZPOD KOLES JE VČASIH PIHNILO: PSS-PH, PSS-PH... ZA NJO JE ČAKALO ŠE VEČ ČRNIH HIŠ IN VSE SO BILE NA KOLESIH, DIMNIKA PA NI IMELA NOBENA. SKOZI OKNA SO POGUMNO GLEDALI LJUDJE, ŠE SMEJALI SO SE. TO JE PA RES IMENITNA STVAR! PRAVI PACEK IN SE POVZPNE NA STOPNICE. TU VOHA PREVIDNO S SMRČKOM NA LEVO IN DESNO, SKOČI POTEM ŠE VIŠE IN SE ZGUBI MED ČEVLJI IN KLOPMI.

ZDAJ PA, OJOJ — SO SE HIŠE NAENKRAT PREMAKNILE, PACEK JE DVIGNIL UHLJE IN PRISLUHNIL: TK-TK-TEKA-TK... JE DEJALO SPODAJ IN VSE SE JE MAJALO. POVZPEL SE JE NA KLOP IN POGLEDAL SKOZI OKNO, MIMO NJEGA SO BEZALI BRZOJAVNI DROGOVI, DREVJE IN NJIVE... HITREJE IN HITREJE JE SLO, TAM SPREDAJ PA JE ČASIH ZAVRISKALO: UUUU-UH...! IN PIHALO JE: PH-PH, PIHA-PH... ŠŠŠŠ — UUU-UH!

TA JE PA LEPA! SE JE OZRL PACEK PO LJUDEH, KI SO SEDELI PO KLOPEH IN SE NAGIBALI ZDAJ NA TO. ZDAJ NA DRUGO STRAN, KAMOR SO SE PAČ HIŠE NAGNILE. TUDI PACEK SE GUGLJE, ČASIH BUTNE TUDI Z GLAVO OĀ STENO IN ČE TE NI, OB ŠIPO. SAJ SE BO VSE PODRLO! SI MISLI. KAJ TAKEGA! KAM PA PRAV ZA PRAV DRVE? ALI BO ZMERAJ TAKO HITRO ŠLO? MIMO OKNA SVIGAJO ISKRE, KADI SE IN ZA NJIMI SE VLEČE DOLGA, KRIVA ŽELEZNA KAČA. PACEK SI OGLEDUJE TO IN ONO, SE OPOTEKA IZ VAGONA V VAGON, OMAHNE ČASIH OB STENO IN PRISLUHNE: TK-TK-TEKA-TK... PRAVI VENOMER POD NJIM. TUDI V JEDILNI VOZ PRIDE. TAM SEDE LJUDJE, PIJEJO KAVO IN SE MASTE Z DRUGIMI DOBRIMI STVARMI. PACEK BO RAJŠI OSTAL TU. ZAKAJ JE LE TU TAKO LEPO? TAM PO DRUGIH SOBAH NI BILO TAKO LEPO! ZAKAJ NEKI VSI LJUDJE, NE GREDO SEM? — PACEK JE KUŽEK, MAJHEN KUŽEK, KAKO BI RAZUMEL VSE TO? DA IMAMO SIROMAKE, DA IMAMO BOGATAŠE, TEGA PACEK SE NE VE, MAJHEN JE — PRISMODA BI SE SAMO IGRAL IN JEDEL! JEDEL, DA! KO BI LE IMEL! MIMO NJEGA NOSI GOSPOD V BELI HALJI IN Z VELIKIM ROBCEM POD PAZDUHO, NA SVETLIH KROŽNIKIH RAZNE DOBRE STVARI. PACEK JE LAČEN, TAKO LAČEN, VSE BI POHRUSTAL, VSE.

»ŠE KROŽNIK!« PRAVI SAM SEBI IN IZTEGNE SVOJ DROBNI VRAT K MIZI. TEDAJ PA GA ZGRABI DEBELA ROKA REJENEGA GOSPODA.

»MARŠ!« IN GA TREŠČI PO TLEH.

(Konec prihodnjič.)

KORUŽNI FRONTNIK SANDI ARNOŠT ADAMIČ

7.

Za Sandija so se začeli težki dnevi. Od jutra do večera je bil na trdi cesti. Ker je bil novinec, so ga porabili za vsako reč. A v vseh težavah mu je sijala pred očmi ena sama misel: delati, delati, če ne že zaradi sebe, pa zato, da izpolni tiho obljubo, ki jo je bil zapisal v svoje srce — vrniti se k mali, bolelni deklici, ki sedi tamle v kotu pod kapom, vrniti se bogat... ah, če ne bogat, vsaj z lepimi darovi.

Kupček denarja se je pri inženirju počasi večal, ker si ni privoščil nepotrebnih izdatkov in je izdal za obleko in obutev le najpotrebnejše. Vse si je skrbno zapisal v beležnico, ki jo je skrnil pod slamo med dve deski.

Sandi bi se pa ne malo zdrznil, če bi bil videl, kako je nekega dne, ko je bila baraka prazna in vsi na cesti, Koro sedel na robu ležišča in zadovoljno kimal nad čedno vsoto. Skrivaj se je oziral proti vhodu, potem pa se je izmuznil na plano in zadovoljno žvižgaje nekaj premišljeval.

Zadnje čase je prišlo v taborišču do prepirov in preteпов, ker so se nekateri obdolževali, da krađejo kruh, dà, celo denar je bil že zmanjkal. Tatu pa niso mogli izslediti,

najmanj pa si je kdo mislil kaj slabega o Koro, kajti on se je preiskav in sumničenj najbolj udeleževal. Taborišče je vendar na samoti, baraki zaklenjeni. Brez dvoma je tat med njimi. Le kdo je, da ga pobjeje ko garjevega psa!

Po večerji, ki jo je Sandi povžil na fleh sede, se mu je približal Koro. Sandi mu je obrnil hrbet, a Koro je nadvse prijazno prisedel.

»Še eno prošnjo imam do tebe,« glas pa je zvenel kakor zapoved. »V stiski sem, denar potrebujem...«

Sandi se je stresel. Slutil je nov napad in se že zvijal od togote. »Zgini!« je zakričal in vstal.

Koro se je pa kratko in mrzlo nasmehnil. »Ljubček moj, ne tako! Denar moram imeti in ti mi ga boš posodil, če ne pa, saj veš, kaj lahko napravim...« Pomignil je z glavo v dolino, koncem katere je stanoval inženir.

Sandi se je brž odločil. »Koliko potrebuješ?«

»Dva do tri sto.«

»Kako pa veš, da imam toliko denarja?« je vprašal in prežal.

»Vem,« je odsekal. »Še ti bo nekaj ostalo...«

Sandi se je zavzel. Če torej ve, je moral stikati po beležnici. »Ti,« je prekrizal roke na prsih, »meni se zdi, da stikaš po baraki... Ali si

morda ti...?» več si ni upal izgovoriti, ker se je zbal pred sumom in tem, kar bi sledilo.

»To te nič ne briga!« je zaklel Koro. »Glej, da ne boš iztegoval nemarnega jezika! Polomim ti kosti in zatožim pri sodnji. Kje imaš dokaze?... Daš ali ne?«

»Ne!«

Koro je trenotek strmel nad nezasišanim pogumom, potem se je pa zarežal in se sklonil na ušesa.

»Jutri je sobota, izplačilo. Stal bom in te čakal pred inženirjevo hišo. Ko se vrneš od nje, me pokličeš in izročiš denar, če pa ne, bo še tisto minuto izvedel, kdo si in kaj si napravil doma...«

*

Inženir Kralj se je zelo začudil nad veliko vsoto. »Čemu pa naenkrat toliko?« je resno vprašal.

Sandi je pogledal skozi okno, kjer je slonel Koro, da ga je ta lahko opazil. S krvavim srcem se je odločil, da še zadnjič odvrne pretečo nevarnost.

»Domov bom poslal,« je rekel mrtvo. »Mati je bolna... in sestra,« je dostavil hipoma, kakor da nji prinaša to žrtev.

»Dobro, dobro,« je kimal inženir nad kupom listin in ga z dopadajenjem pogledal. »Priden si. Zdaj na zimo jih bomo polovico poslali domov do pomladi. Če pa hočeš ostati, bi mi bilo prav, ker bom moral meriti. Potreboval bom nosača.«

Sandi je komaj verjel svojim ušesom. Iz prepolnega srca se je zahvalil in sprejel ponudbo. Koru se je čudno zdelo, da mu je Sandi z veseljem nasmeškom izročil sto dinarjev, zato ga je takoj prijel radi premale vsote.

»Zadosti imaš in to je tudi poslednje,« je zmagovito poudaril Sandi. »Svetujem ti, da me pustiš odslej pri miru, ker bom drugače povedal inženirju.« Zdaj je bil prepričan, da bi gospod Kralj potegnil z njim, ker mu je tako naklonjen.

»To si boš pa še premislil,« je strupeno bleknil Koro in se oddaljil proti bližnji gostilni, kjer je že vladalo veselo razpoloženje ob težko prisluženem denarju.

*

V dolino so prilezli mokri jesenski dnevi. Neko jutro je začelo snežiti, naslednji dan je ležalo taborišče izpraznjeno pod debelo odejo snega. Še manj ko polovica jih je ostalo, a odšli so proti postaji in se nastanili v vasi, kjer so dobili delo v skladiščih. Nekdo pa je le ostal v taboru, nekdo, ki si je znal pridobiti naklonjenost tabornikov s tem, da jim je na skrivaj, a samo bolj vplivnim, izkazoval razne železniške usluge. Koro. Vendar to ni posebno motilo Sandija, ki se je čutil v vedni bližini inženirja Kralja obvarovan pred njim. Saj sta bila razen sobote in nedelje vedno v krajih, kjer je čakala velika cesta pomladi, ko bodo spet zapeli krampi, lopate in svedri.

Sandi je v največje zadovoljstvo molčečega inženirja prenašal trinožnik in zaboječek z merilnimi pripravami, hitro razumel, kar je treba merilcu pomočniku, in počasi prodiral v razne skrivnosti. Ker je lepo pisal, mu je njegov pokrovitelj kmalu zaupal razne manj važne zapiske in nemalokrat sta se spustila v razgovore, ob katerih bi kakšen Koro debelo gledal.

Ko sta po napornem delu v snegu ali drugih zimskih prijetnostih sedla k skromni malici v kakšni samotni hiši, sta se že čisto prijateljsko razgovarjala, kakor da bi bilo to, kar Sandi pove, dosti bolj zanimivo, kakor na primer, da se je tale inženir, ki molče otepava kruh in klobaso ob kmečkem oknu, po silno težavnih bojih z revščino priboril do svojega poklica. Zdaj šteje komaj dva in trideset let, a se mu v gladko obritem obrazu pozna, da je bolan na pljučih. Pokašlja in kadar zakašlja, so njegove oči prestrašene.

»Kaj misliš postati?« ga je nekoč vprašal s peči, kjer bosta prenočila, daleč na samoti, v gozdarski koči.

Sandi je pri mizi čistil merilne priprave in se je zdrznil ob tem vprašanju. Glas mu je zvenel že nekam moški, ko je odgovoril, da še ni mislil na to. »Sploh pa,« je prenehal z delom, »ne vem, če bo kaj iz mene, saj se nisem ničesar naučil. Pa še taki, ki kaj znajo, ne morejo dobiti službe. Morda bom knap...«

Nato sta oba molčala...

»Svetoval bi ti, da se s prihranjenim denarjem izšolaš, kajti neumen tisti, ki čaka, da mu pade štrukelj v skledo...« mu je rekel inženir pri drugi priliki. Stala sta na valovitem svetu, koder je bila videti večja kopnina ko drugje. Januarjevi dnevi so prinesli nekaj toplejšega sonca.

Sandi se je trudil, da bi se domislil, na kaj ga spominja svet pred njim. Kakšnih sto metrov na vse strani je sneg skoro skopnel. Ka-

zale so se sivočrne skale in rjava trava, na koncu planote je stal smrekov gozd, kakor glavnik oster in odrezan. Tišina povesod.

Kralj se je pretegnil, ker ga je bolel hrbet od sklonjenega dela, razprostrl roke in jih položil čez pokrajino. Oči so mu živeje pogledale, ko je dejal sanjavo:

»Da bi bil tale svet najin in bi tod našla kaj posebno imenitnega.«

Zdaj je Sandija pretresel vroč srh in bistro je mežiknil v Kraljeve oči. Slutnja nečesa usódnega je trkala na njegovo srce in še preden je domislil do kraja, je že ugasnila iskra v inženirjevem očesu. Dejal je spet, kakor vedno, mrtvo in bolno, kakšna neumnost je vse to... Sandi pa je strmel pred se...

Misel pa, ki mu je začela ključvati po tem razgovoru, je hodila nazaj na kopnino in ko se je nekega petka Kralj lahko vrnil s spremljevalcem Mavrom, je prosil, če sme ostati do ponedeljka pri kmetu in ju tukaj počakati... Čemu?... Ožuljil si je noge...

Ponoči se je nenadoma zbudil. Sprva je bil ves zmešan, a že je vstala pred njim beseda, ki jo je moral slišati v sanjah.

Premogl!

Zdaj je čisto natančno videl pred seboj svoj šoht in na njem kopnino sredi snega. Pozimi se je tam sneg vedno tajal in vsem je bilo znano, da pride to od premoga, ki je spodaj. Od njega se razvija sicer majhna toplota, ki pa le zadostuje, da izgine na takih mestih sneg najprej.

Najrajši bi takoj tekel tistih tisoč metrov v breg, a zunaj je ležala

še trda zimska tema. Počakal je prvega svita in zdaj stoji tam gori, zamišljen v kopno. Ogleduje skale in začne razkopavati črnico med njimi.

Da tega ni bil takoj opazil! Povsod je zemlja rumena, tu pa leži kakor strjene saje med skalami. Prav tako lahko najdeš povsod okoli Zahriba, kjer pa je toliko premoga, da vsi žive od njega.

Mrzlično je tekal in kopal, pa povsod isto: vsi znaki kažejo, da se mora nahajati prav blizu pod zemljo žila premoga. Čudno, da tega ni odkril že kdo drugi. Morda, ker je ta svet močno zapuščen in se le redko semkaj izgubi kak človek. Kvečjemu bi kakšna koza našla šop trde trave.

Srce mu je razbijalo od slutnje in stegnil je roko, kakor nedavno inženir, ter zašepetal prav iste besede kakor oni:

»Da bi našla tod kaj posebno imenitnega!«

8.

Inženir Kralj se je čudil Sandiju, ki je stal kakor izgubljen pri peči — s čevljem v roki in krtačo v drugi je strmel skozi nizko okno v snežinke, ki so plesale za šipami. Strmel je in bolščal v to snežno vijavico, ki traja brez prestanka skozi ves teden, da ne moreta venkaj na delo.

Kralj je tiho zakašljaj. Sandi se je zdrznil in pohitel s krtačo po čevlju.

»Kam pa strmiš? ... Sneg te jezi? ... Naenkrat dolg čas po domu?« Menda vendar ne, si je mislil.

Ali naj mu razkrije svojo domnevo o premogovem sledu? To se

je Sandi vprašal že večkrat... In spet se je zbal, da se bo Kralj norčeval iz zatreskanosti, ki ne loči kamna od premoga. In lahkovernosti, da takale kopnina sredi tega... Ne bo mu povedal! Najprej se mora prepričati sam in se prikopati do žile, če je, naj stane kar hoče... Pa ga ovira ta sitni sneg, da mora tičati ko jazbec v brlogu.

»Nu, kaj?« je inženir prekinil njegove misli, da je zbeگان sklonil glavo nad delo. Krtača pa kakor za stavo po čevlju.

»Mhm,« nekaj je moral odgovoriti zamišljenec, prijazno in z ljubečim pogledom v čevelj, ki bo z njim vred priča nezaslišane sreče. »Ta sneg...« Nato sta oba molčala.

Popoldne je prispela z vlakom nova pošiljka razstreliva za cesto. Sandi si je bil pridobil toliko Kraljevega zaupanja, da je smel včasi nadzorovati prenos v bližnjo, v skalo vsekano smodnišnico. Navadno pa je prišel za njim Kralj, a prav danes ni imel časa, ker ga je priganjalo delo ob načrtih. Zato je Sandi izkoristil dano priliko, da v miru izvrši, kar mu je bilo šinilo že tam gori na kopnini v glavo. Da si bo namreč prilastil nekaj dinamona, s katerim bo razstrelil skale nad domnevano žilo premoga.

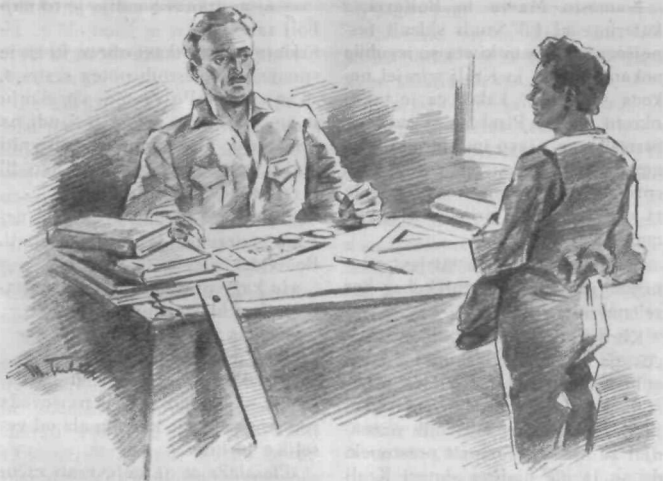
Dinamon se je nahajal v za ped dolgih zavojčkih iz trdega, sivega papirja. Oprezno je vsakega posebej odprl in si prilastil iz slehernega za naprstnik dinamona. Potem je vestno zabil vse sledove na zabojčkih. Ob priliki bo izmaknil še vžigalno vrvco in na kopnini se delo lahko prične. Na tihem je obljubil inženirju delež na premo-

gu, tatvino mu bo že priznal in škodo povrnil...

»Bi šel rad domov?« ga je Kralj kmalu po tem vprašal, zakaj Sandi je postajal bolj in bolj nemiren. Čeprav bi ga težko pogrešal, mu je

dal je inženirja in oči so povedale ostalo.

Da bi mu bil Hajnko pisal, je bila seveda navadna zvijača, a za izvedbo načrta je potreboval vendar zaupno osebo.

vendar skušal lajšati življenje. Občudoval je njegovo zgledno varčnost, ustrežljivost in redkobesednost, ker je bil sam prav tak. Čakal je na odgovor in nekam nemiren trkal s svinčnikom po aktih.

»Neee...« ga je pogledal Sandi, kakor bi treščil iz oblakov.

»Kaj pa? Saj si ves izgubljen?« se je olajšano presedel in napeto čakal odgovora. »Le povej. Imaš kakšno željo?«

Sandi se je ojunačil. »Ne vem, če bi se dalo. Moj nekdanji sošolec, Hajnko mu je ime, mi piše, če bi se dobilo zanj kako delo, in sem sklenil, da bi vas prosil...« Pogle-

»Če ni drugega,« se je Kralj živo zasmejal in mu požugal, »to pa kar migнем...«

Božič je že davno minil. Od doma nobene vesti, saj si pa tega tudi ni želel. Skrbelo ga je samo za Itko. Rad bi ji bil poslal kakšen dar, a se ni maral izdati. Tako je ostalo le ob bolečih spominih na dni, ki so bili vsaj za praznike malo svetlejši... Prejel pa je odgovor od Hajnka in zdaj je od nestrpnosti kar gorel...

Prešli so zadnji zimski meseci, sneg pa je Sandiju vse prepočasi kopnel. Končno pa je nekega dne

le prišla nova četa brezposelnih. — Sami tuji obrazi, skoro nihče od lanskega leta.

Krampi so začeli razbijati. Lopate zveneti. Sveder se je zagrizel v trdo skalo.

Namesto Mavra in Boltarja, s katerima ni bil Sandi sklenil tesnejšega znanja in ki sta se izgubila nekam v svet, je Kralj sprejel nekega ‚strigalico‘, kakor ga je takoj okrstil tabor. Pisal se seveda ni Strigalica, a pravo ime je bilo tako neznansko dolgo, da ga je vsak sproti pozabil. Mimo tega pa se je ta vzdevek točno prilegal njegove-
mu značaju.

Sandi je stal ob inženirjevi strani, da je neki pomožni kuhar kar zelenel od zavisti.

Koro in Strigalica sta vedno pogosteje tičala glavi skupaj. V gostilnah sta prepila cele noči in postala šiba za tabor. Na eni strani jih je sekiral Strigalica, jih naznanjal za vsak najmanjši prestop, da se je nič hudega sluteči Kralj vedno razburjal in jih odstavljaj; na drugi strani pa Koro s kuhalnico in zajemalko, ki sta delili skrajno krivično. Belinc je robantil, a ker se je bal Strigalice, je molčal. Kmalu pa je tudi temu možaku zavrela kri in zdaj je frčal še on, na kar sta Strigalica in Koro komaj čakala. Na ta način je dvojica kmalu zagospodovala tabornikom, ki pa so postajali vsak dan bolj nezadovoljni.

Med drugimi je prispel tudi težko pričakovani Hajnko. Sandi se je od veselja postavil na glavo. Svidenje je bilo torej nadvse prisrčno in Hajnko je moral pripovedovati.

Doma so ga radi pustili, ker so se razmere od zadnje zime še poslabšale, dobil je še sestrico, da so ga prav radi pogrešali pri skledi. Sandi je izvedel, da je njegov oče res vpokojen.

»Kaj pa Itka?« Sandija je to najbolj zanimalo.

Hajnkov starikavi obraz, ki ga je spominjal bolestitnih potez sestrice, se je zresnil. Po vročem vprašanju je spoznal, kako zelo visi Sandi na tem bitju. Moral mu je prihraniti hudo bolelost, zato se je naredil brezskrbnega in ga potolažil.

»Ti ne veš... Saj se je celo nekam popravila, da je ni spoznati. Boš videl...«

»Je kaj vprašala po meni?« Sandi je kar hlastal in požiral.

»Seveda je. Pa nisem maral...«

»Nisi maral...?«

»Počakaj no! Nisem maral izdati, kje si. Drugo sem ji pa seveda vse povedal in je kar plesala od veselja,« je hitel.

»Plesala?« se je nejeverno začudil. »Itka pleše?«

Hajnko se je spomnil, da tega Itka ne more, ker je pohabljen.

»Tako, tako, ne čisto plesala, ampak z rokami in z nogami, saj veš, kako mislim...«

Sandi je obmolknil in vdano pokimal. Odgnal je pekočo misel in po sili verjel, kar mu je Hajnko povedal. Kakor skozi šumenje je zvedel, da mu oče pije na žalost in svoje siromaštvo, kadar se ga kdo usmili. Bratje so odšli nekam v Srbijo, sestre so še vedno v starih službah... To vse ga ni zanimalo. Vročča misel se je mudila pri Itki in materi.

Hajnko je ugenil, kaj boli tovariša, zato mu je povedal, da je materi pokazal njegovo pismo.

»Kaj je rekla?« Čakal je kakor na sodbo.

»Nič ni rekla. Malo se je nasmehnila in prikimala, da je dobro... Očetu ne smete povedati, sem prosil... Ne bom, je rekla.«

»Prav si naredil?« se je razveselil Sandi in ga hvaležno pogledal.

Po nekaj dneh je Hajnko že poznal ono veliko skrivnost, kakšnih deset minut od ceste. Sandi mu je ponosno razkazal prostor in ga opozoril na smolnato prst. Prijatelj je kimal, kimal. V neštetih pogovorih sta si že sezidala oblak, v katerem je stal njun zlati grad.

Toda v njun načrt se je nenadoma vmešal tabor...

Šlo je že v globoko poletje. Vse se je zdelo v najlepšem redu, a le na zunaj. Tatvine obleke, denarja in vrednosti, ki brez njih ne more shajati tabornik, so vedno bolj vznemirjale že itak močno občutljive delavce. Sumiti ni bilo mogoče nikogar ali pa vse in to je nekega dne privrelo do roba. Zmanjkala je bila listnica z denarjem. Zahtevali so inženirja, naj preišče vse kovčege, če ne, bodo vse razbili in šli, tako ni mogoče delati. Najbolj je seveda netil Koro. »Slišite!« je vpil. »Če je kdo ukradel, ima nekje skrito. Ure, listnice ali noža vendar ne more snesti.« Pritegnil je Strigalica in se ponudil, da gre po Kralja...

Sandi in Hajnko sta že od daleč zaslišala hrup. Ko sta prispela bliže, je Sandija spreletela temna slutnja in začela sta teči. Prerinila

sta se v sredo baš, ko so potegnili izpod ležišča njegov kovčeg. Planil je predenj in se zoperstavil, da njegovega kovčega ne bodo odpirali.

Inženir se je zvedril in odmahnil, rekoč, da seveda Žoharja pozna in je škoda truda. On ni vzel ničesar, on jamči zanj.

»Nobene izjeme! Če ni nič, naj se ne boji!« To je bil Korov glas, ki so mu glasno vsi pritrdili.

»Nu, pa odpri, saj je vse eno,« je prijazno namignil Kralj.

Sandi je imel slabo vest, to je že preočitno. Kajti stal je tam s pobešenimi pogledi. Zahtevi se ni upal upirati, ker so postajali nezadovoljniji vedno glasnejši. Nobene izjeme! Zatorej je potegnil ključek iz žepka in Koro, ki je prežal, mu ga je z naglo kretnjo iztrgal iz roke. Še hitreje je odklenil in že v naslednjem hipu izvlekel iz kovčega skoro dva metra dolgo vžigalno vrvco.

»Kje si pa dobil tole?« je kriknil vanj, ki je strmel v tla in bi se najrajši vdrl v zemljo. »Vžigalna vrvca!« je pojasnil Koro in jo kazal okoli, da so jo videli vsi.

»Govoril!« To je bil inženirjev glas in vsi so spoznali, da je vrvco izmaknil.

»Kdor krade take stvari, ta si upa tudi še kaj drugega!« je ščuval Koro in Strigalica je pomenljivo pritrdjeval. Hrup je naraščal.

»Ne! Kradem pa ne!« zakriči Sandi kakor ranjena zver. A v hipu spozna, da je vse zaman. Saj je tukaj vendar jasen dokaz, da res krade. Ampak, ali naj tem ljudem izda skrivnost? Saj bi mu tudi nihče ne verjel. Sovražni pogledi bli-

skajo vanj, hrup narašča in nekateri že vpijejo, da naj ga potolčejo ko garjevega psa. Krog se oži, nevarnost je vedno večja. Nad nekom se vendar mora znesti splošna nezadovoljnost.

»Stoj!« je z močnim glasom ustavil inženir bobneči hudournik. »Nihče se ga ne sme dotakniti, dokler zapovedujem jaz. Za sedaj naj zadostuje... Žohar!« se je obrnil na Sandija. Glas je bil strog, a vendar ne sovražen. »Ti pojdeš z menoj. Najbrž mi moraš nekaj zaupati...«

Obrnil se je do Strigalice. »Od danes naprej skrbite, da bo med delom na cesti vedno straža v barakah. Dotični bo tudi odgovoren za vsak predmet, ki bi zmanjkal.«

Čudna jezera

Največje jezero na svetu je »sveto jezero« ali »bogato jezero«, kakor imenujejo mongoli Bajkalsko jezero v Sibiriji, ki meri 32.200 kvadratnih kilometrov. To jezero je najgloblje, kar jih poznamo. Največja globina, ki so jo izmerili, znaša 1522 m. Jezero je obdano od velikih in prostranih gozdov, katere spet obkoljujejo gore, visoke do 2000 m. Bajkalsko jezero je zlasti poleti tako čisto in prozorno, da je videti v globino do 40 m. V mesecu februarju, takrat ko vlada v Rusiji najbolj ostra zima, se zbirajo pod debelim ledom, ki se napravi na njegovi površini, velike množine gorečega plina, ki prihaja najbrž iz premogovnih skladov na dnu jezera. Večkrat švigne goreči plin iz jezera v višino več metrov in napravi veliko in široko luknjo v ledu. Posebnost tega jezera je tudi to, da ima 170 pritokov, toda samo en odtok z imenom Angara.

Pred kratkim so odkrili ruski geologi (zemljeslovci) v severnem delu Kavkaza jezero, ki je po svojem bistvu zelo

S Sandijem sta odšla sama po dolini.

Minili so dnevi, a o Sandiju ni bilo nobenega sledu. Nič več ni prišel v tabor. Tu so pa nestrpnost čakali, kaj je dognal inženir. Zlasti Koro je vsako priliko napeljal na tatvine, upajoč, da se bodo taborniki odločili k resnejšemu koraku. Najmanj vsi bi morali enkrat tja doli pred pisarno in s silo zahtevati, da pride jasnost v tatinsko zadevo.

Tatvine so zdaj, ko so bile barake zastražene, ponehale in zgodilo se je, da se je tabor na veliko Korotovo jezo počasi pomiril in pozabil...

(Konec prihodnjič.)

čudovito. Jezeru pravijo tamošnji prebivavci Cerik-kel ali »modro jezero«. Dolgo je 235 m, široko 130 m, globoko pa 258 m. Voda jezera je vedno za 9 stopinj Celzija toplejša kakor zrak ob njem. Jezero nima nobenih zunanjih pritokov, iz česar sklepajo, da dobiva vodo iz notranjih dotokov. V jezeru je vedno dovolj vode, tako da ima celo odtok. Značilno za to jezero je zlasti to, da v njem ne živi nobeno živo bitje in da na njem ne plava niti les niti navaden listič. Prvo dejstvo si razlagajo tako, da je v jezerski vodi preveč žveplovega vodika in sadre (gipsa), ki onemogočuje vsako življenje. Mrtvi vtis, ki ga napravlja jezero, si domačini razlagajo na ta način, da živi v jezeru velikanski vol, ki ima moč, da prepreči vsako življenje v Modrem jezeru.

V Novi Mehiki se nahaja nekaj jezer, tkzv. »belih jezer«, ki v jesenskem času spremenijo svojo naravno temnozeleno barvo in postanejo najprej rdečkasta in pozneje mlečno bela. Kaj je temu vzrok, učenjaki še niso dognali.

Doma izgotovljene igračke

8. Raca

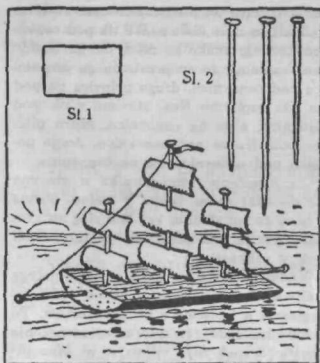
Ljubka igračka. Odrežite kolobar od velikega zamaška. Prerežite ga na dvoje. Narišite na lepenko glavo, rep in peroti

race, kakor Vam kaže slika. Napravite z nožem vreze v probkovino, vtaknite vanjo izrezane kose lepenke, in račka je gotova. Dajte jo v skledo vode in veselo bo plavala. Iz enega zamaška lahko napravite več raček, vsako druge barve.

9. Lepa Jadrnica

Niti pare Vas ne stane. Po dolgem pre-režete zamašek, to bo trup ladje. Iz navadnega papirja nato izrežete sedem pravokotnikov, to bodo jadra. Papirčke nataknete na tri bučke, kakor Vam kaže slika, ter jih zapičite v zamašek, to bodo jambori. Se eno bučko spredaj in eno zadaj. Potem napnete nitko od prednjega jambora preko najvišjega srednjega pa do zadnjega in nalepite na vrh našo jugoslovensko trobojnico. Jadrnica je gotova.

Arabska gostoljubnost

Arabci so od nekdaj pazili na dolžnost gostoljubja. O tem pričajo potniki, ki so se nekaj časa zadržali v njihovi deželi.

Arabec po imenu Taleb je imel nesrečo, da je ubil očeta emiru Alkasaru. Ta je že dolgo koprnel po osveti in vneto zasledoval morilca.

Ko je neki dan odhajal z doma, da bi nadaljeval svoje zasledovanje, mu pride naproti neznanec in prosi gostoljubnosti. Alkasar je sprejel došleca z največjo prisrčnostjo, ga posadil za mizo in mu čim boljše postregel.

Drugo jutro je šel emir vnovič od doma in begal po vsem mestu, da bi našel predmet svojega maščevanja. Zvečer

se je ves potrt vrnil po brezplodnem naporu in slabe volje večerjal s tujcem.

Ta ga je s sočutjem vprašal po vzroku njegove otožnosti. Več dni Alkasar ni maral razodeti svoje skrivnosti, nazadnje pa se je le zaupal. Povedal mu je, da že leto in dan zaman išče nekega Taleba, kateri mu je umoril očeta.

»Ino«, je rekel tujec in si snel umetno brado, »nikar ne išče več sovražnika, saj ga imate v oblasti. Jaz sem Taleb.«

»Vi, Taleb!« je kriknil emir, »za Boga milega, je li mogoče?... Pa saj vi ste mi gost! Nate tole možno in oddite iz moje hiše. Potem bom že videl, kaj mi je po-četi.«

A. D.

Zvončkarji se uče stenografije

Samoglasnik *u* je tanka pokončna, vijugasta črta, podobna tiskanemu *s*, v velikosti znaka *r*, je torej mali znak.

U v začetku besede pišemo s svojim znakom le takrat, če mu sledi samoglasnik ali pa tanki *j*, n. pr. uedinim, ujeda, uima. Sicer pa označimo samoglasnik *u* v začetku besede tako, da sledečemu znaku napravimo predpotezo, ki jo začnemo pod osnovnico. Kadar je črka *v* v začetku besede, jo pišemo v stenografiji kot *u*, n. pr. vdova = udova, vljuden = uljuden i. t. d.

V sredini in na koncu besede pa *u* izpuščamo, zato pa predstoječi znak stavimo v nižino, in sicer male znake tik pod osnovnico, srednje znake pa tako, da jih osnovnica razpolovi, to se pravi, da ga je polovica nad osnovnico, druga polovica pa pod njo. Da zapišemo *Rus*, stavimo *r* tik pod osnovnico, *s* pa na osnovnico. *Mura* pišemo: polovico *m* nad osnovnico, drugo polovico pod osnovnico, *ra* na osnovnico.

Za označenje samoglasnika *u* stavimo vse do zdaj znane znake v nižino, izjema je le *n*, če mu sledi *u*, ker ima zlog *nu* svoj znak. *Nu* je zmanjšani *m*, je torej mali znak v velikosti *r*.

Kadar pa v sredini besede predstoječega znaka ne moremo staviti v nižino, tedaj samoglasnik *u* izpišemo s svojim znakom. To je navadno tedaj, če smo zaradi označenja *i* postavili znak že v višino, n. pr. *kipu* pišemo *k* tik pod nadčrto, *p* na osnovnico in *u* z lastnim znakom na osnovec pripišemo.

Samoglasnik *u* se staplja z znaki, ki so na desno zaokroženi, v en znak. To so *b*, *d*, *m*, *l*, in začetni ter srednji *v*, n. pr. *bu*: *b* začnem na nadčrti dol in v drugi polovici senčnice pripišem še vijugasto črto, ki znači *u* in berem *bu*. Prav tako piše.n *du*, *mu*, *vu*.

Lu pišem: *l* začnem malo više nad osnovnico in iz pike ven pišem vijugasto črto *u*.

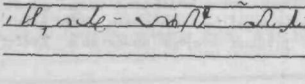
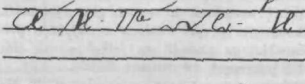
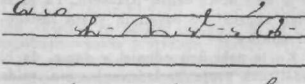
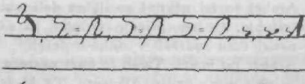
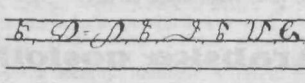
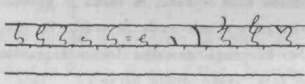
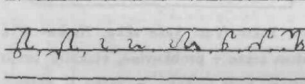
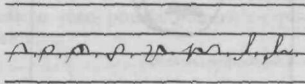
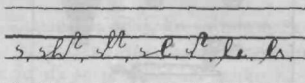
Tudi *r* in *rj* stapljamo z *u* v en znak tako, da izbočimo *r* in *rj*. Namesto ravnih *r* in beremo *r* pišemo izbočeni *ru*.

Pred znaki *m*, *p*, *g* stapljamo *u* v en znak, ki je zgoraj priklopljen sledečemu znaku in dobimo *um*, *up*, *ug*. *Um*, *up*, *ug* v začetku besede torej lahko pišemo, kakor smo navedli tukaj ali pa predpotezo stavimo v nižino, kakor je opisano v začetku današnje razlage.

Zlog *av* pišemo *ua*. Začnemo z znakom *u*, stapljamo v *u* samoglasnik *a* tako, da se pika pripiše *u*-ju na levi strani.

Beri tole vajo:

U, uedinim, uidem, ujeda, uima, vdova, udar, uk, vse, vsak, Ras, Mura, junak, ljudi vljuden, sam, kum, nu, nuna, numera, sinu, kinu, kipu, bu, du, ma, lu, vu, ru, rju, gibu, didu, Rimu, silu, vuga, sivu, njivu, siru, mira, daru, Mirju, um, up, ug, av, avla, avba. — Slovani so se uedinili. Konj uide. Avstrija je bila velesila. Voda upada. Minulo je nekaj dni. Bodi priden in pridi tudi k obedu. Roke si umiva. Ni nam ljubo.

Se nekaj samoznakov:

Avstrija = *ua* (*av*) na osnovnici.

kateri = *ri* na nadčrti.

kateremu = *r* na nadčrti in *p* polovico nad
nadčrto polovico pa pod nadčrto.

bodi = *d* stapljen z *i* na nadčrti.

bodiva = *diva* na nadčrti.

bodimo = *dimo* na nadčrti.

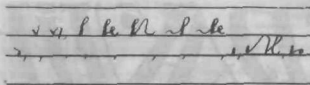
ne bodi = *nedi* na nadčrti.

ne bodiva = *nediva* na nadčrti.

iz = ojačen *i* na osnovnici.

izpod = je ojačen *i* in *pod* na osnovnici.

izza = ojačen *i* in *a* na osnovnici.

Piši tole vajo:

*Kumanovo, rabin, kupim, kuna, lug,
lupim, ljubi, ljubim, sunem, Barju, guba,
oguljen, oduren, Mura, muha, Jurij, puran,
ud, vdova, ugodi, unese, uvod, udar, amor,
ujeda. Rusi so Slovani. Bila je burna seja.
Muka ga je videti. Dunaj je velik. Na
ledu sem ga videl. Kum ljubi rum. Junak
iz Like. Luka repo puka. Solun je ob
morju. Imenuj nam njegovo vas. Vsak
vsega ne ve. Vsi so bili doma. Vnuk je
vljuden, rad uboga. Ujeli so ga na bega.
Pes uide z doma. Polirju dam delo. Miruj!*

Ukanil ga je

V strahoviti poletni vročini in so-
parici sta šla po cesti dva znanca iz
enega mesta v drugo.

Eden od njiju je nosil na hrbtu
težek ovčji kožuh, ki ga je strašno
oviral pri hoji in povzročal, da mu
je pot v potokih lil od čela. Da bi
se ga iznebil, je pričel premišljevat,
kako bi ga naprtil svojemu tova-
rišu. —

»Ali mi lahko posodiš petdeset
dinarjev?« je po daljšem molku
vprašal svojega popotnega tovariša.

»Lahko, prav rad ti posodim!«,
mu odvrne drugi. »Toda dati mi mo-
raš nekaj v zastavo, da mi boš de-
nar res vrnil.«

»Dobro, vzemi ta kožuh!« pravi
prvi, ki je postajal od težkega ko-
žuha vedno bolj utrujen.

»V redu!« mu odgovori drugi.

Ustavita se; prijatelj mu izroči
petdeset dinarjev, on pa mu da v
zastavo svoj kožuh.

Ko sta prišla v mesto, kamor sta
bila namenjena, potegne dolžnik
petdeset dinarjev iz žepa in reče
tovarišu:

»Evo ti tvojih petdeset dinarjev
nazaj, ne bom jih več potreboval, ti
mi pa vrni moj kožuh!«

Dobro ga je potegnill!

Koledarske zanimivosti

Vzemite v roke stare koledarje in
prepričajte se, da se navadno leto pri-
čne in konča vedno z istim dnem.

Z istim dnem se začnjata vsako leto
tudi januar in oktober; dan 1. aprila je
tisto leto tudi dan 1. julija; 1. septem-
ber je v dnevu enako 1. decembru; tudi
februar, marc in november pričnjeta
z istim dnem v tednu.

Izjeme napravijo le prestopna leta.

Vsakih 28 let je koledar enak. Leto-
nji bo uporaben spet 1963. leta.

Stoletje pričneta vedno le s pone-
deljkom, torkom, četrtkom ali soboto,
nikdar pa s sredo, petkom ali nedeljo.
Zdaj pa pogodite še naslednjo uganko:

Stirje bratje hodijo po svetu, a nik-
dar ne vidi drug drugega.

Kaj moraš storiti?

1. S tovarišem si. Medtem ko ti nekaj pripoveduje, bi tudi ti rad nekaj rekel.

Kaj moraš storiti v tem primeru?

2. Sedite pri kosilu. Rad bi košček kruha, krožnik s kruhom pa je na drugem koncu mize.

Kaj boš napravil?

3. Mati ti nekaj reče. Ti se igraš in ne razumeš, kaj je povedala.

Kaj moraš storiti?

4. Med vrati stojita dva človeka. Ti bi šel rad skozi.

Kaj moraš storiti najprej?

5. Svinčnik ti pade na tla. Sosed ti ga pobere.

Kaj boš storil?

6. Prijatelj ti obiščejo. Rečeš jim: »Malo jabolk vam bom prinesel.« Greš po sadje, a ga ne najdeš v shrambi nič več.

Kaj moraš storiti?

7. Vprašaš mamo, ali se smeš iti k prijatelju igrat. Mati ti ne dovoli.

Kaj moraš storiti?

8. V šoli si in si močno prehlajen. Čutiš, da moraš kihnuti.

Kaj moraš storiti?

9. Na igrišču si. Rad bi se gugal. Tečeš h gugalnici, pa sta dva druga že prej prišla tja.

Kaj moraš storiti?

10. Po ulici drsi. Prijatelju, ki gre s teboj, spodrsne, da raztrse knjige.

Kaj moraš storiti?

Iz angleščine prevedla Vida Hočvarjeva

Iz mladih peres

Prispevki »Zvončkarjev«

KLICHE MAMO DETECE...

Kliče mamo detece,
kliče jo prisrčno
v igri, v spanju, v hipih vseh:
»Mama, mamica, o majka«!

A jaz zaplakam, če se spomnim dne,
ko odnesli so mi jo —
črni — v črni hlad — možjé — — —

Štela dneve, tedne sem,
čakaje, da se vrne mi v objem,
in kar verjeti nisem mogla,
da več ne bo je k nam nazaj — — —

Dekletce majhno tákrat še,
zaslišim klic z igrišča dece:
Mama, mamica!...
Oj, kličali tako
najdražjo so —
vsak svojo majko, drago mamo...

A jaz!? Oh jaz?! Kje, mama, si?! —
Kaj res te ni? Nikoder ni?
Pustila si me sólo — — —?

Zaman po tebi hrepeni,
te kliče bedna duša:
Mama, mamica, o majka!

Tiho, tiho spava v grobu
moja pravljica iz daljnjih dni.
Vendar daleč tam blesti
nad zvezdnim svitom zlatim
mojih let detinskih čudolepa bajka!

Mama, mamica, o majka,
vem, da se odzoveš mi nekoč,
ko popelje v Dan me večni
smrtne sanje Noč...

Minka S.

PISMO MATERI

Ljuba mati moja,
čemu je treba v srcu boja,
zakaj mi pišete tako
in grajate me prehudo?

Saj ni Vam treba žalovati,
ker v srcu še mi nauk je zlati,
vsak dan mi pride pred oči,
vse slabe misli odpođi.

Le mirni, brez skrbi bodite,
nič se nikan ne žalostite!
Ne mislite, da sin v tujini
do Vas ljubezen le še hlíni...

Tibomil

Zastavice za brihtne glavnice

1. DOPOLNILNICA

1. zločinec,
2. znana božja pot,
3. redovnik,
4. mesto ob Črnem morju,
5. mesto v Rusiji,
6. država v Aziji,
7. moško ime.

V prazne kvadrate vstavi črke: ~~A A A~~
~~A B E E E L I K N N P P R R S S~~
~~S U Z~~

2. STEVILČNICA

1											
1	2	3	...								dvojica,
2	4	5	2	6	...						zemljepisna knjiga,
5	7	4	8	3	2	4	...				književnik,
1	2	5	8	6	4	7	9	2			dežela v Aziji,
9	2	1	7	4	9	7	9	2			dar (nagrada za uslugo),
6	4	2	3	7	9	2					starinski predmet,
2	9	7	4	2	...						žensko ime,
8	9	2	...								število.

Po sredi navzdol: (16. stol.).

3. ZLOGOVNICA

Iz zlogov *be, blod, ca, de, de, gra, bo, ja, ja, ko, la, lo, med, ni, nik, pič, pse, sar, šir, vec, vel, vo, yo* sestavi osem besed, ki značijo: 1. kraj na Gorenjskem, 2. rastlino, 3. mesto v Dalmaciji, 4. četveronožca, 5. slovenskega slikarja, 6. kraj pri Cerknici, 7. vrh v Julijskih Alpah, 8. ribo. — Srednje črke tvorijo ime praznika.

4. KVADRAT

1.	2.	3.	4.	5.	Vodoravno in navpično:
1.	A	A	A	A	1. jugoslov. pokrajina,
2.	A	A	A	B	2. grška boginja,
3.	E	E	I	I	3. nemirnost,
4.	N	N	N	N	4. žensko ime,
5.	R	S	T	T	5. moško ime.

REŠITEV UGANK IZ APRILSKE ŠTEVILKE

1. Številnica: Gozdič je že zelen. Skrjanček poje, zvrholi. Lepa si, pomlad zelena. Ključ: gosposka, Zelezniki, vedro, češnja, Miroslav.
2. Enačba: (gos - s) + (Lim - m) + (car - r) = Golica.
3. Voščilo: Veselo Veliko noč! (povest, misel, želod, čevlji, slika, trikotnik, panoga, kočar).
4. Zlogovnica: Piruh — gnjat. (1. pogodba, 2. Ignacij, 3. rajčica, 4. uradnik, 5. hitrica.)
5. Posetnica: Argentinija.
6. Kvadrat: 1. Amur, 2. Mira, 3. uran, 4. rana.
7. Zagonetna beležka: Danes meni, jutri tebi.

Vse uganke so pravilno rešili: Marta Jazbecova, Rado Kocjan in Dušica Škerljeva iz Maribora; Srečko Seme, Pavel Budič, Ivanka Gantarjeva, Ljuba Severjeva, Tonče Pogačnik, Julka Marnova in Miloš Babič iz Ljubljane; Marjan Zemljič in Zoran Jerin iz Celja; Marija in Marta Hrašovčevi iz Šmarja pri Jelšah; Vida Pikuševa iz Dolnje Lendave; Liliana Rosinova iz Brežic; Anatol Fabiančič iz Birčne vasi na Dol.; Zlatica Jugova iz Studencev pri Mariboru; Nevenka Račičeva iz Rožne doline pri Ljubljani; Mitja Grašič iz Litiže; Ivan, Marjan in Matko Svoljšakovi iz Doba pri Domžalah.

VELIKONOČNE NAGRADE

Med gornjimi bistrournimi ugankarji, ki so pravilno rešili vseh 7 zastavic, je na prošnjo gospoda Doropolskega žreb izbral naslednje Zvončkarje, ki prejmejo po naši upravnici gdč. Veri vsak eno lepo povestno knjigo:

1. Marjan Zemljič iz Celja, IV. razred mestne deške osn. šole.
2. Anatol Fabiančič iz Birčne vasi na Dolenskem.
3. Dušica Škerljeva iz Maribora, III. c razred drž. realne gimnazije.
4. Liliana Rosinova iz Brežic ob Savi, IV. razred meščanske šole.
5. Nevenka Račičeva iz Rožne doline, c. XVII/20, pri Ljubljani.

Stric Matic

• košem novic

Pod pokroviteljstvom dravske oblasti počitniške zveze so se pretekli mesec poklonili na Oplencu spominu blagopokojnega Viteškega kralja dijaki naših državnih in privatnih srednjih šol. Izletniki so ponesli dve v usnje vezani knjigi podpisov vseh dijakov in profesorjev. Spominski knjigi sta shranjeni v skrinjici iz kavkaškega lesa.

Na velikem pokopališču v Zagrebu so dne 8. maja odkrili spomenik pokojnemu zaslužnemu in uglednemu članu zagrebskega gledališča Slovencu Rudolfu Bukšeku, ki je umrl pred letom dni.

V Zabji vasi pri Novem mestu so delavci, ki kopljejo kamen, po golem naključju odkrili novo podzemsko jamo. Po razstrelitvi neke skale je pred delavci zazijala v hribu velika odprtina. Nekaj mož je stopilo v odprtino, ki ima precej velik obseg. Notranjost jame je vsa preprežena z večjimi in manjšimi kapniki.

Na Champsu de Mars v Parizu so pretekli mesec ob polletnici smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja zasadili spominski hrast.

Predor skozi Montblanc med Italijo in Francijo bo dolg 12 km in bo veljala gradnja 250 milijonov frankov.

Na irski obali pri Garweyu je svetilniški čuvaj s puško ustrelil morsko pošast, ki privablja zdaj v Garwey na tisoče radovednežev. Pošast meri v dolžino 16 m in tehta kakih 80 stotov.

Trgovec Chevalier v Bruslju ima uro, ki teče že sto let, ne da bi bila navita. Trgovčev ded je bil v Švici urar in si je tamkaj izdelal uro, za katere pogon je uporabil različne kovine, ki se zaradi vročine in mraza krčijo in širijo in na ta način dobavljajo silo, ki je potrebna za pogon ure.

Anglija, domovina nogometa, ima po zadnji statistiki nič manj kot 40.000 nogometnih klubov s 750.000 igralci. Na Nemškem se je ta sport še bolj razvil: v 73.783 klubih je vpisanih 1.200.000 nogometašev. Na Francoskem imajo 4417 klubov, Italijani pa štejejo 2782 klubov z 92.000 igralci.

Na velikonočno nedeljo je nastal na Japonskem strašen potres. Najhujši je bil na otoku Formozi v južni Japonski. Več mest je bilo popolnoma uničenih, ker so nastali še ogromni požari. Potres je porušil 4145 hiš in razdejal pokrajino, ki obsega 5000 kvadratnih kilometrov. Število človeških žrtev je bilo ogromno.

Dne 5. maja je šla v Saint-Nazairu na prvo vožnjo nova največja francoska ladja »La Normandie«. Prvo pot je spremljala ladjo velika burja. Na ladji se nahaja nad 4000 potnikov, med njimi 3000 delavcev.

Dne 12. maja je ljubljanska Glasbena Matica na Šmarni gori slovesno odkrila spominsko ploščo z vdelanim portretom pokojnemu triglavskemu župniku, navdušenemu planincu in skladatelju Jakobu Aljažu. Jakob Aljaž, ki si je stekel tudi velike zasluge za naše planinstvo, je zložil nšesteto moških zborov, od katerih sta najbolj znana: »Oj, zbogom, ti planinski svet« in »Triglav, moj dom«. Največ zaslug kot skladatelj si je pa pridobil z izdajo Mohorjeve »Pesmarice«, ki je šla v več 10.000 izvodih

med narod. Pesnik Oton Župančič mu je napisal za spominsko ploščo sledeče vrstice:

»Triglavski župnik, ljubil si višine,
po njih si romal, molil, pesmi pel,
premnogo src za njih lepoto vnel,
zdaj ti hvaležno hranijo spomine.«